

Sygn. akt I NSW 5345/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu wyborczego T.J.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

wyraża opinię, że zarzuty protestu są niezasadne.

UZASADNIENIE

Pismem z 16 lipca 2020 r. T. J. złożyła protest przeciwko wyborowi
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując na nieprawidłowości, które
polegały na niezapewnieniu wyborcom w OKW nr [...] miasta S. miejsca do
głosowania, które gwarantowałoby jakąkolwiek tajność głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty protestu są bezzasadne.

Jak wynika z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), określa ona zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Natomiast zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Ponieważ przepis art. 82 § 1 k.wyb. w odniesieniu do protestów wnoszonych przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP w 2020 r. jest stosowany „odpowiednio” (art. 1 ust. 2 u.wyb.2020), nie budzi wątpliwości, że zarzuty protestu mogą obejmować również naruszenie tych przepisów u.wyb.2020, dotyczących „głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów”, które regulują te zagadnienia w sposób szczególny wobec k.wyb.

Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje opinię w formie postanowienia w sprawie protestu (art. 323 § 1 k.wyb.). Opinia powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów kodeksu miało wpływ na wynik wyborów (art. 323 § 2 k.wyb.).

Zarzuty T. J. dotyczące niezapewnienia wyborcom w OKW nr [...] miasta S. miejsca do głosowania gwarantującego jego tajność, zostały uzasadnione zbyt małym odstępem pomiędzy stanowiskiem do głosowania, a miejscem, gdzie znajdowało się biurko członka komisji wyborczej, na dowód czego wnosząca

protest załączyła wydruk zdjęcia. T. J., będąca obserwatorem wyborczym, zwróciła przy tym uwagę, że „członek komisji wyborczej przez pół dnia siedział tuż za stanowiskiem do głosowania, patrząc jak głosują wyborcy”. Wnosząca protest odniosła się również do postawy przewodniczącego komisji, który nie chciał z nią współpracować, co, zdaniem T. J., stanowi o wysokim prawdopodobieństwie, że osoba ta wpływała na sposób głosowania w komisji.

Z treści art. 52 § 5a k.wyb. wynika obowiązek przygotowania w lokalu wyborczym odpowiedniej liczby łatwo dostępnych miejsc umożliwiających każdemu wyborcy nieskrępowane zapoznanie się z kartą do głosowania oraz jej wypełnienie w sposób niewidoczny dla innych osób. Należy jednak podkreślić, że ze względu na zróżnicowaną specyfikę lokali wyborczych, a także różną liczbę wyborców w danym obwodzie głosowania, ustawodawca nie przesądził, w jaki dokładnie sposób te miejsca miałyby wyglądać.

Zgodnie z wytycznymi PKW dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. zawartych w uchwale nr 183/2020 PKW z dnia 10 czerwca 2020 r. (Monitor Polski 2020, poz. 565) w lokalu wyborczym powinny znajdować się pomieszczenia lub osłony zapewniające tajność głosowania, tj. łatwo dostępne miejsca umożliwiające każdemu wyborcy nieskrępowane zapoznanie się z treścią karty do głosowania oraz jej wypełnienie w sposób niewidoczny dla innych osób, w takiej liczbie, aby zapewnić sprawny jego przebieg. Kodeks wyborczy nie przewiduje obowiązku przygotowania w lokalu wyborczym osłoniętych kabin do głosowania, lecz ważne jest aby miejsca przeznaczone do głosowania spełniały swoją funkcję, tzn. zapewniały tajność głosowania. Miejsca te powinny być wyposażone w przybory do pisania. W miejscach tych należy także umieścić plakat informacyjny Państwowej Komisji Wyborczej o sposobie głosowania.

Zatem ustawodawca, ani organy wyborcze nie wyznaczyły określonego standardu lokalowego dla zapewnienia głosowania tajnego, nie wskazały konkretnej liczby tego rodzaju miejsc, ani nie określiły jak dokładnie miałyby one wyglądać, ani też jaka powinna być odległość pomiędzy stanowiskami do

głosowania a stanowiskiem komisji. Jednocześnie Sąd Najwyższy zaznacza, że wobec braku powszechnego sprzeciwu wyborców głosujących w przedmiotowym lokalu wyborczym, co do naruszenia zasad „tajności” wyborów można przyjąć, że istniejące wyposażenie w pełni zaspokajało poczucie bezpieczeństwa głosujących w tym względzie. Skierowany przeciwko ważności wyborów zarzut związany z niezapewnieniem odpowiedniej tajności głosowania jest zatem niezasadny i opiera się na subiektywnej ocenie skarżącej, na którą wskazuje również stosunek T. J. do przewodniczącego komisji wyborczej. Ponadto w żaden sposób nie został uprawdopodobniony fakt, że sposób zapewnienia tajności głosowania wpłynął w jakikolwiek sposób na wynik wyborów.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie oraz art. 323 § 1 i 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 orzekł, jak w sentencji.